

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 16 του Οκτώβρη 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 168

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Α. Ε. Γράμματα Ξενιτεμένου.
 ALBER' THUMB. Μιά κριτική.
 ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ. Ο Ψεύτης (μετάφρ. Ηλίας Βουτυριδής).
 ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ. Καθαρεύουσα και Μαλ-
 λιαρή αδερφωμένες στον Ήρωτα.
 ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Έλα να πάμε
 στο γυαλό (τέλος).
 ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ. Καλή παιδίδια!
 Δ. ΣΠΙΓΓΟΣ. Κορφαίτικα ξόστια.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Έθαν-θία Χατζή. Ρήγας Γκόλφης.
 Ένας. Άγγελος Σικελιανός.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και πράγματα (Ο Φερδι-
 νάνδος δε διασπενδάει—Τη εκπαιδευτικά ἄρθρα του
 Κάπριου—Ο λόγιος φρονιός—Μαθήματα από τους
 δεικτούς—Ο μεμυρωμένος βιβλιοκάπηλος—Βουλευ-
 τική υπερωροφία).

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΦΟ-
 ΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
 ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Έκλινσαν με το Νοτιά τα δρόσπρα πουλιά
 Κι' άφήνουν το χωριό.
 Αύγη και δειλινο
 τα προδοδάει ο άνεμος, μιλώντας τους θλιμμένα
 στερνό χαιρετισμό,
 Κ' έγώ γροικώ και ψάλλω τους του κύκνου το τραγουδι
 το δλοθλιθερό...

Με τη Νοτιά μαζεύτηκαν ἄλμυρα τα νεφεία
 Κ' ἤσκιωνουν το χωριό.
 Αύγη και δειλινο
 Ο άνεμος τα διώγει τα μιλώντας τους θλιμμένα
 στερνό χαιρετισμό,
 Κ' έγώ γροικώ και ψάλλω τους
 του κύκνου το τραγουδι
 το δλοθλιθερό...

Βουδάθησαν με τη Νοτιά του λόγγου τα πουλιά.
 Δέν τραγουδούν το δειλινο
 Στο έρημο χωριό,
 Μόν τραγουδεί ο άνεμος τεις καλαμιές θλιμμένα
 με ἄγριο σκοπό.
 Κ' έγώ γροικώ και ψάλλω του
 του κύκνου το τραγουδι
 το δλοθλιθερό...

Ως που θα φύγη κ' η Νοτιά
 που ψάλλει καν θλιμμένα
 τα λόγια τα άμλιητα, τα λόγια τα σβυμένα,
 η συννεφιά θ' απλώνεται
 και θα ἤσκιων' ο φράγγης
 Αύγη και δειλινο—
 και μόναχα το ἄγαρο
 πουλι κι' ο μαύρος κρέχτης
 Ο κόρακας θα χαίρεται
 Το έρημο χωριό...

Γιδννινα

ΕΥΑΝΘΙΑ ΧΑΤΖΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

Β'.

Ξενούπολη, 8—10—05.

Άγαπητή μου αδερφή,

Τι ἀλλαγή, σε μήτε τέσσαρες βδομάδες μέσα!
 Από τότες που στην παράμερη εκείνη κοιλάδα ο
 ήλιος έχυνε τις φλογερότερες του ἀχιτιδιές, που τα
 δέντρα γέρονταν σαν ἀπέλιμισμένα, που θάρρειες και
 σφύριζαν ἔχεδνες στις βουνοπλαγιές ἀντικρύ, ἴσα με
 σήμερα, που ἄρχισε και τα σαρώνει ο βοριάς τα μα-
 κρωνά μου αυτά λημέρια, που ἤρθαν και καλοκα-
 θήσανε στον ὄριζοντα τα μαύρα τα σύννεφα του χει-
 μώνα, που μήτε πειάμενο δε θωρείς να διαβαίνη,
 μόνο σωπαίνει ο κόσμος, σα ν' ἄρμενέξη η γῆς σε
 κάποια ἀνατοίκτη κώχη του Απειρου, —τι διαφορὰ
 ἀπὸ τότες ὡς τώρα!

Μόνη μου συντροφιά και παρηγοριά ἔχω την
 ἀναμμένη φωτιά, που λές και βροσκουνται ο' ἀτέ-
 λειωτη ὄμιλία οί γλώσσες της. Ὑπάρχουν, ὡς τόσο,
 κι ἄλλα μερικά που μου χύνουνε μικρὴ ζεστασιά.
 Δὲ λέγω για τὴ μαστίχα του ἐξαδέρφου μας, ἀπὴ
 ἀκόμα δε με κυρίεψε, μὰ εἶναι και κάτι ἄλλα. Λό-
 γου χάρη ο βασιλικός σου, που ἀκόμα με ἀνασταί-
 ρει η μυροδιά του. Ἐπειτα, ἕνα κομμάτι μάρομαρο
 ἀπὸ τὰ ἐρεψία της Ἀσος. Μὲ θερμαίνει κι αὐτό
 σὰ συλλογιόμυαι τὸν ἀνήφορο που τράβηξα μέσα στο
 λιούρι για να τὸ βρω και να τὸ φυλάξω. Εἶναι τέ-
 λος χίλια ἄλλα που τῆχω φερόμενα μαζί μου, ἀπὸ τὴ
 Μηνυμναϊκή τὴ λυχνία ἴσα με του Βασίλη τις «ισακ-
 μακόπερες», ἀραδιασμένα ὄλα σὰ τραπέζια μου ἀ-
 πάνω, ἀνάμεσα σε βιβλία και σε χαριά, ὄλα σα
 νάνεσαινουν ἀκόμα ἤλιο και ζεστασιά, χαρὰ και γα-
 λήνη, —τῆς πατρίδας τὴ γαλήνη και τὴ χαρά.

Ἐχω ὅμως και τὸν Ἄσπρο τώρα μαζί μου
 Καινούριος φίλος αὐτός. Ἀπάνω κάτω ἴσα με τὴ
 δική σου τὴν Μπέλλα, μὰ κάτι σὰν πιδ ἡμερος.
 Ἀκούει δηλαδὴ ἀπὸ λόγια αὐτός, μόνο που σα μυρι-
 στη κουνέλλι ἢ πόντικα ἢ και κανένα ξένο, θεριὸ
 γίνεται τότες, και ρήγγει ὄλους τὸς κανόνες κάτου,
 ὄλες τις Γραμματικές, ἕνα πρῶμα ζητώντας, να ξε-
 τρυπώση, να πιάση, να πνίξη, σὸν τόπο να τὸν ἀ-
 φήση, αν μπορῆ, τὸν ἐχτρό. Σκύλλος μ' ὀρισμένο
 πρόγραμμα σὴ ζωὴ του, και με χαραχτήρα, για
 να μπορῆ να τὸ φαρμάξη. Σκύλλος που πρέπει μὰ
 τὴν ἀλήθεια να τὸν τραβήξουμε με σπάγο και να
 τὸν φέρουμε σὴ Ρωμοσύνη ὄλη, να τὸν δῆ και
 να τὸν μελετήση, ἴσως μαθῆς και τὸ νοιάση πὼς κι
 ἀπὸ τὸς σκύλλους πιδ πίσω ἀπόμεινε!

Και τί να κάμνω τάχα ἐδῶ μέσα τώρα, σὸτῆς;
 Τίποτις δὲν κάμνω ἀκόμα. Νά, κάθουμαι και δια-
 βάζω τὸς ἐφτά «Νουμάδες» που δὲν τὸς εἶχα να
 τὸς διαβάξω σὰν εἶμουν αὐτοῦ, μὰ και να τὸς εἶχα
 δε θὰ τὸς διάβαξα, γιατί μελετοῦσε τότες η ψυχὴ
 μου τὰ θάνατο τὸ βιβλίο που προμηθεύει ἀτέλειωτο
 ὄλικὸ για ὄλους τὸς «Νουμάδες», για ὄλους τὸς
 Σολωμοῦς και τὸς Σαιξπήρους, μὰ μῆσκει ἀτέ-
 λειωτο πάντα, πάντα πλουσιοπάροχο και γενναϊώ-
 δωρο ὡς και σε μᾶς τὸς πολλοῦς που δὲν κατέχου-
 με τὸ μουτικὸ που κόβει διαμάντια και φέρνει σὸν
 κόσμο ἀτίμητα οιολίδια τῆς τέχνης.

Ἀπ' ὄσα κοιτάξα ὡς τὴν ὦρα σὸς ἐφτά μου
 Νουμάδες κάποια ἐντύπωση μου ἄφησε τὸ «Ἐλα να
 πάμε σὸ γυαλό» του Σπήλιου του Πασαγιάννη.
 Ἐργο που, ὄσο και τᾶντιφέγγη ἀπὸ δικὸ μας ἤμω,
 ἔχει, μου φαίνεται, και τὸν ἄερα τὸ δυτικὸ. Σὰ να
 προσπαθεῖ να τᾶγγίξη κάπως αὐτὸς τῆς ψυχῆς τᾶπο-
 μέσα με τὰ φτερούγια του καθὼς γλυκοπετάει ἀπο-
 πάνω ἀπὸ τὰ ταραγμένα της κύματα. Θέλω να τὸ
 διαβάσης κ' ἐσὸν αὐτὸ σὰν τὸς λάβης τὸς «Νουμά-
 δες». Δὲ βρῆκα τρόπο να σοῦ τὸς στείλω ἀκόμα
 με μέσο που να μὴν τὸς καταρώση κανέναν Ὁ-
 βριὸς ἢ Ἀρμένης βιβλιοκρητῆς, και τὸς χάσουνε
 μὰ για πάντα.

Εἶναι κι ο «Θουκιδίδης» ἐκεῖ μέσα. Ἄλλο πρῶ-
 μα αὐτός. Ὁ στριφνός κι ὅμως ἀπλός, ο λογικός
 και μαζί ἀσυνάρτητος, ο βαθὺς και πάλε χειροπια-
 στός Θουκιδίδης φω τ ο γ ρ α φ η μ ε ν ο ς σὸ ρω-
 μαϊκὸ. Ἐνα ἀριστοῦργημα, για να σοῦ παραστήση
 ἕνα ἄλλο.

Εἶναι κι ἄλλα σ' αὐτὸς τὸς «Νουμάδες» εἶναι
 κ' ἕνα μέρος ἀπὸ του Ἐφτίου τὸ Δωδεκάλογο
 που ἔπεσε σὰν ἀστροπελέκι σὸ φιλολογικὸ μας ὄρι-
 ζοντα, μὰ η βροντὴ του δὲν ἀκούστηκε ἀκόμα, γιατί
 ο ἦ χ ο ς σὸ δικὸ μας τᾶγερὸ «ταξιδεύει πολὺ σι-
 γανά». Ἄκου:

Κ' ἔσκυψα πρὸς τὴν ψυχὴ μου
 Σὰ σὴν ἄκρη πηγαδιοῦ,
 Κ' ἔκραξα πρὸς τὴν ψυχὴ μου
 Μὲ τὸ κρᾶξιμο του νοῦ.
 Κι ἀπὸ τὸ πηγᾶδι τὸ βαθύ,
 Σὰν ἀπὸ ταξίδια, ξένη,
 Πρὸς ἐμένα ἀνεβασμένη,
 Σαναγύρισε ἡ φωνή.

Τέτοιος εἶναι ο Παλαμᾶς. Τοῖμηρός ψυχολόγος και
 ψυχοδότης, βροντόφωνος κι ἀιρόμητος λαλητῆς.

Εἶναι και του Φντίλη κάτι καλοστοχασμένα και
 καλολεγμένα, σὰν ἀλληγορικά, σα φιλοσοφικὰ δηγη-
 ματάκια. Εἶναι και κάμποσα ἄλλα που δείχνουνε
 ζωὴ ἴσα ἴσα ἐκεῖ που πρέπει να τὴ γυρεῖουμε τὴ
 ζωὴ. Στὴ νιότη, και πάλε σὴ νιότη. Τὸς γέρους,

